

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรม
การเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ
A COMPARISON OF LEARNING ACHIEVEMENT AND PROBLEM SOLVING
THINKING BETWEEN USING PROJECT-BASED APPROACH AND STAD
APPROACH FOR LEARNING ACTIVITY MANAGEMENT

16

สมลักษณ์ ภูปลัม*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ โพธิ์สาน**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD (4) เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD (5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุกุลนารี อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 จำนวน 50 คน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน นำไปเปรียบเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/11 จำนวน 50 คน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานจำนวน 15 แผน และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 15 แผน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แบบทดสอบมีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.63 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (r) เท่ากับ .86 แบบวัดการคิดแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ข้อ แบบทดสอบมีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.75 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ t- test (Independent Sample)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานและแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.53/82.87 และ 83.69/81.40 ตามลำดับ
2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเท่ากับ 0.5214 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีค่าเท่ากับ 0.5088 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.14 และ 50.88
3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. การคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีคะแนนการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. นักเรียนทั้งที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน, ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเรียน, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop learning activity management plans of the 5th learning unit of Economics subject on the topic Sufficiency Economy Philosophy for Mathayomsuksa 1 students using project-based approach and student teams achievement divisions (STAD) approach to reach the effectiveness criterion at 80/80, 2) figure out the effectiveness index of these learning activity management plans, 3) compare the learning achievement of Mathayomsuksa 1 students between learning with project-based approach and STAD approach; 4) compare the problem solving thinking of Mathayomsuksa 1 students between learning with project-based approach and STAD approach, and 5) study the satisfaction of Mathayomsuksa 1 students after learning through project-based approach and STAD approach.

Sampling group of this research, selected by cluster random sampling method, consisted of 100 Mathayomsuksa 1 students from 2 classrooms (50 students from M.1/10 and 50 students from M.1/11) at Anukoolnaree School in Muang district, Kalasin province under the Office of Secondary Educational Service Area 24, during the second semester of academic year 2014. Research instruments included; 15 learning activity management plans based on project-based approach (for M.1/10), 15 learning activity management plans based on STAD approach (for M.1/11), learning achievement test on the topic Sufficiency Economy Philosophy which consisted of 30 objective questions-4 possible answers (with index of consistency between 0.60-1.00, discrimination (B) from 0.23 to 0.63, and reliability (r) at 0.86), measurement test for problem solving thinking on the topic Sufficiency Economy Philosophy which consisted of 2 items (with index of consistency between 0.60-1.00, discrimination (B) from 0.41 to 0.75, and reliability (r) at 0.72). Data analysis was made through mean, percentage, standard deviation, and t- test (dependent samples).

The findings were as follows :

1. The effectiveness of developing learning activity management plans on the topic Sufficiency Economy Philosophy under the 5th learning unit of Economics subject for Mathayomsuksa 1 students using project-based approach indicated 85.53/82.87 while the 83.69/81.40 was found with STAD approach.

2. The effectiveness index of learning activity management plans of project-based approach and STAD approach was 0.5214 and 0.5088 respectively. These could refer to the increase of study progress of students at 52.14% and 50.88%.

3. Learning achievements of students after learning through project-based approach and STAD approach were not different.

4. Scores of students' problem solving thinking between learning through project-based approach and STAD approach were different with statistical significance at .05 level.

5. Both Overview of students' satisfaction towards learning through project-based approach and STAD approach indicated the highest level of satisfaction.

Keywords: Project-Based Approach, Learning Achievement, STAD Approach for Learning Activity Management

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามกาลเวลาเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และสามารถนำความรู้ที่เรียนมานำไปพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของสังคมโลก เป็นบุคคลที่มีเหตุผล มีการวางแผนในการทำงาน นำเอาองค์ความรู้ที่เรียนมาปรับใช้ในการคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองทางด้านการเรียนการดำรงชีวิต (สิริพร ทิพย์คง, 2545, หน้า 1) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้เปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้นเยาวชนทุกคนจึงได้เรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจะนำทักษะกระบวนการที่จำเป็นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7 - 10)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย เป็นพลเมืองดีของชาติ และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมรักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

โครงการเป็นการจัดกิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามหัวข้อที่ตนสนใจผู้เรียนตั้งประเด็นปัญหา ตัวปัญหาจะมาจากความอยากรู้ของผู้เรียนแล้วลงมือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้ มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (ลัดดา ภูเกียรติ, 2544, หน้า 19 - 20 พจนานา ทริพย์สมาน, 2549, หน้า 6 - 7) ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านการคิดอย่างมีอิสระ เป็นการพัฒนสติปัญญาและเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สิริมา วชรกร, 2546, หน้า 74 - 75) จากการเรียนรู้แบบโครงการทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานเป็นการสร้างลักษณะนิสัย จิตพิสัย ให้เกิดกับผู้เรียน (เพชร วงศ์ประไพโรจน์, 2545, หน้า 2 - 7) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม เพราะถือว่าทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบ หาความหมาย ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน รวมทั้งการปลูกฝังคุณ-ธรรมและค่านิยม 12 ประการ (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542, หน้า 5 ณัฐพร เลิศพิศพิทยภูมิ, 2549, หน้า 6) โครงการเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งแตกฉานสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลให้เด็กกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-based Learning) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีรากฐานมาจากแนวคิดในการให้การศึกษาของ Dewey (1976, p. 52) นักปรัชญาและนักการศึกษาชาวอเมริกันและแนวคิดการศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressive Education) เชื่อว่าการศึกษาเป็นการสร้างประสบการณ์ชีวิตที่ต่อเนื่องโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่เกิดจากการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยการทำให้โครงการจึงมีความสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ตามความต้องการในการประกอบอาชีพในอนาคต การเรียนในการทำโครงการอาจใช้เป็นกิจกรรมเสริมหรือกิจกรรมการเรียนรู้หลักก็ได้ สิ่งสำคัญ คือ การใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ในชีวิตจริง จำเป็นต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และผู้เรียนจะได้ฝึกพัฒนาในทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการทำโครงการ (นฤมล ยุตามคม, 2543, หน้า 35)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเหตุผลและหลักการดังกล่าวแล้วจึงมีความมุ่งหมายที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มาประยุกต์ใช้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานและแบบกลุ่มร่วมมือ STAD สารเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งแบบโครงงานและแบบกลุ่มร่วมมือ STAD สารเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับแบบกลุ่มร่วมมือ STAD
4. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับแบบกลุ่มร่วมมือ STAD
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับแบบกลุ่มร่วมมือ STAD

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการกำหนดตัวแปรและนำไปสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำแนกเป็น 2 วิธี

- 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

2. ตัวแปรตาม คือ

- 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 ความพึงพอใจ
- 2.3 การคิดแก้ปัญหา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

ตัวแปรตาม (dependent Variables)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความพึงพอใจ
3. การคิดแก้ปัญหา

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลนารี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 670 คน
 2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 จำนวน 50 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/11 จำนวน 50 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนอนุบาลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 100 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จำนวน 9 ห้อง ห้อง 1/4 - 1/12 นักเรียนทั้ง 9 ห้อง มีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงจับสลากกลุ่มตัวอย่างได้ 2 ห้อง เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
- เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

1. ความหมาย ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งโครงการตามพระราชดำริ
3. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
5. ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 แผน รวมเวลาทั้งหมด 15 ชั่วโมง
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 แผน รวมเวลาทั้งหมด 15 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (แบบอิงเกณฑ์) จำนวน 30 ข้อ
3. แบบวัดการคิดแก้ปัญหา สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ
4. แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้ในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนอนุบาลนารี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัด เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างของวิชา ตำรา และเอกสารต่าง ๆ
 - 1.2 วิเคราะห์เนื้อหา สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ได้ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1/10 และ 1/11 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
2. ผู้ศึกษาได้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1/10 และ 1/11 เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
4. ผู้วิจัยทำการสอน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สัปดาห์ละ 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียน 10 นาที ทดสอบหลังเรียน 10 นาที รวม 15 ชั่วโมง ระหว่าง เดือนมกราคม 2557 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2557

5. ทำการทดสอบย่อยท้ายแผนระหว่างเรียนและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน

6. หลังจากการสิ้นสุดการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิเคราะห์จากคะแนนทดสอบย่อยระหว่างเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการคำนวณค่า E_1/E_2 เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยใช้วิธีของกูดแมนและชไนเดอร์ (Goodman and Schneider) ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

4. เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

5. วัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminating power) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางเรียน โดยใช้สูตร B-Index หรือ Brennan Index

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

3.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้สูตร E_1/E_2

3.2 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้วิธี กูดแมนและชไนเดอร์ (Goodman and Schneider)

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้ค่า t (t-test แบบ Dependent Samples) ตามสูตรดังนี้

4.2. การเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาใช้ค่าสถิติ t-test (Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD สรุปผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.53/82.87 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.69/81.40 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีค่าเท่ากับ 0.5214 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีค่าเท่ากับ 0.5088 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.14 และ 50.88 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 24.86 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 24.42 ดังนั้น แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

4. การคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 18.18 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 14.54 ดังนั้น แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน

5. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีความพึงพอใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ผลการศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.53/82.87 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ จึงกล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำไปสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเมธินี ศรีลาศักดิ์ (2548, หน้า 50 - 84) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา นรสาร (2550, หน้า 37 - 64) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพ 81.97/89.55 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ของปรีชา ดิตชัยภูมิ (2550, หน้า 65 - 95) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.43/84.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และยังสอดคล้องกับปิยะพร วิชาชัย (2550, หน้า 68 - 96) ได้ศึกษาผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยโครงงาน เรื่อง ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ โดยโครงงาน เรื่อง ฮีตสิบสองคองสิบสี่ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.23/86.88 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการ

จัดการเรียนรู้ ดังกล่าวมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน และเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่เปิดให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการร่วมมือช่วยเหลือกัน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้กว้างขึ้นและมีความลึกซึ้งนอกจากนี้ยังสามารถช่วยพัฒนาทางด้านสังคม และอารมณ์ของนักเรียนรวมทั้งได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเท่ากับ 0.5214 ซึ่งหมายความว่า หลังจากให้นักเรียนเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 52.14 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เมธินี ศรีลาศักดิ์ (2548, หน้า 50 - 84) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เท่ากับ 0.73 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73 ของปรีชา ตัดชัยภูมิ (2550, หน้า 65 - 95) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.72 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 72 แล้วยังสอดคล้องกับ ปิยะพร วิชาชัย (2550, หน้า 68 - 96) ได้ศึกษาผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบบโครงงาน เรื่อง ฮิตสิบสองคลองสิบสี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้มีความรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เท่ากับ 0.7785 หมายความว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนขึ้นร้อยละ 77.85

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเหมือนกัน จะเห็นได้จากขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ STAD ทิศนา ขัมมณี (2553, หน้า 266 - 267) ได้เสนอกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD (Student Teams-Achievement Divisions) มีกระบวนการ ดังนี้ 1) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group) 2) สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระได้ศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนี้อาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้ 3) ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) 4) สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุดกลุ่มนั้นได้รางวัล ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, หน้า 213) ที่กล่าวถึงความสำคัญของโครงงาน และหลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงงาน ไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นที่การปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ John Dewey, Piaget และ Vygotsky ที่มีแนวคิดทางการศึกษา คือ มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบโครงงานจะช่วยฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักวิธีแสวงหาคำตอบมีทักษะ การฟังพูด อ่าน และเขียน ตลอดจนรู้จักตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2553, หน้า 92) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาสร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงมาใช้ในการสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD สอดคล้องกับงานวิจัยของ ล้วน สายยศ กล่าวถึงการสอนที่เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรม และใช้เหตุผลจะสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ดังนั้น สิ่งที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน กับกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ไม่แตกต่างกัน

4. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีค่า 0.5088 ซึ่งหมายความว่า หลังจากให้นักเรียนเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD นักเรียนมี

ความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 50.88 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรา จันทะไทย (2550, หน้า 84) ได้ศึกษาค้นคว้าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเงินและสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6643 นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.43 ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการบริหารทรัพยากร ระบบเศรษฐกิจ และกลไกการค้า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องการบริหารทรัพยากร ระบบเศรษฐกิจ และกลไกการค้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีค่าเท่ากับ 0.76453 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือ STAD เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6597 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาขึ้น ได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำมีผู้เชี่ยวชาญคอยตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการจัดการเรียนรู้มีรูปแบบและวิธีการเขียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ต้องการที่จะเรียนรู้เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ซึ่งมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ในช่วงแรก ๆ นักเรียนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนส่วนมากไม่กล้าแสดงออก ตั้งคำถามแม้จะเกิดความสงสัยในบทเรียนนั้นก็ตามและนักเรียนเกรงมักไม่กล้าปรึกษาเพื่อนและไม่ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียน ช่วยกันตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ และเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และคอยชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันขจัดข้อขัดแย้งในระหว่างทำกิจกรรม ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่ออุปกรณ์ ใบงาน ใบความรู้ ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างพอเพียง ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

1.2 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานครูผู้สอน ควรศึกษาหลักการแนวคิด เป้าหมาย และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ชัดเจนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

1.3 การนำแผนการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากลอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเน้นบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างทั่วถึงทุกคน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้สอนกับวิชาอื่น ๆ โดยต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียดและควรมีการปรับปรุงแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหาแก่นักเรียนในบทเรียนอื่น ๆ และชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาผลการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจต่อการเรียน แรงจูงใจในการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งอาจจะทำให้แนวทางทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (CLASSROOM ACTION RESEARCH) หรือการวิจัยเชิงพัฒนา (RESEARCH AND DEVELOPMENT) ให้มองการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ณัฐพร เลิศพิทยภูมิ. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา ขัมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ยุติคม. (2543). การเรียนรู้การทำโครงงาน. *ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 15(2), 35.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐาน ของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปิยะพร วิชาชัย. (2550). ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยโครงงาน เรื่องฮีตสิบสองคองสิบสี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา ติตชัยภูมิ. (2550). การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พจนา ททรัพย์สมาน. (2549). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชร วงศ์ประไพโรจน์. (2545). การจัดการเรียนการสอนด้วยโครงงาน. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 1(1), 2.
- เมธิณี ศรีลาคัดดี. (2548). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). *โครงการเพื่อการเรียนรู้หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชนา นรสาร. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงานเรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันเพ็ญ พานพิกุล. (2553). *การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชน วัดปราสาท อำเภอบำเหน็จ จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพ ของการศึกษาไทย สำนักงานวิจัย และพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิคชั่น.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้โดยโครงงาน (Project Approach)*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). *โครงการคณิตศาสตร์ Mathematical Projects*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- สิริมา วัชรกร. (2546). ผลของการเรียนแบบโครงงานเรื่องปัญหาสังคมในชีวิตในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542). *การเรียนรู้ สำหรับศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ ที่นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมรา จันทะไทย. (2550). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบทบาทหน้าที่ของเงินและสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Dewey, J. (1976). *Moral Principle in Education*. Boston : Houghton Mifflin.